

УДК 001.8:378:33

Савельєва Ю.М.

аспірант

Інституту економіко-правових досліджень
Національної академії наук України**АНАЛІЗ НАУКОВОЇ СФЕРИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ**

У статті проведено аналіз основних економічних показників Донецької області. Наведено результати дослідження інноваційної діяльності області. Дано оцінку показникам наукової сфери Донецької області. Виявлено негативні та позитивні тенденції розвитку наукової сфери.

Ключові слова: наукова сфера, інноваційний розвиток, дослідник, доктор наук, кандидат наук, аспірантура, докторантура.

Савельєва Ю.М. АНАЛИЗ НАУЧНОЙ СФЕРЫ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНА

В статье проведен анализ основных экономических показателей Донецкой области. Приведены результаты исследования инновационной деятельности области. Дана оценка показателям научной сферы Донецкой области. Выявлены негативные и позитивные тенденции развития научной сферы.

Ключевые слова: научная сфера, инновационное развитие, исследователь, доктор наук, кандидат наук, аспирантура, докторантура.

Savielieva Y.M. THE ANALYSIS OF SCIENTIFIC SPHERE AND ITS IMPACT ON THE ECONOMY OF REGION

The article presents the analysis of the main economic indicators of Donetsk region. It presents the results of research innovation activity. The present article gives the estimation of scientific sphere indicators of Donetsk region. The positive and negative trends in the development of the scientific sphere are identified.

Keywords: scientific sphere, innovative development, researcher, PhD, doctor of science, postgraduate study, doctoral study.

Постановка проблеми. Забезпечення економічного розвитку країни залежить від ефективного функціонування наукової сфери. Відомо, що ріст валового внутрішнього продукту (ВВП) передових країн світу, у першу чергу, від 60-80% пов'язаний з розвитком наукової сфери. Так, зростання обсягів вітчизняної наукової продукції та високих технологій безпосередньо впливає на виробництво, експортно-імпортні операції та інноваційну активність промислових підприємств.

На тлі економічної залежності розвитку країни та її регіонів від наукової сфери спостерігаються негативні тенденції, а саме істотне зменшення кількості наукових організацій, зокрема чисельності науковців та погіршення їх вікової структури. Негативним фактором розвитку є обмежене державне фінансування та загальне зменшення обсягів фінансування науки. Наслідком цього є зменшення кількості впровадження нових технологічних процесів та виробни-

цтва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах. Це загрожує сталому розвитку економіки як на національному, так і регіональному рівні. Тому оцінка потенціалу наукової сфери як головного фактору розвитку економіки є актуальним напрямом дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню стану та виявленню проблем у науковій сфері України, зокрема її вплив на інноваційний розвиток економіки країни, займалися такі вчені, як Ю. Пасічник [1] Б. Малицький [2; 3], Ю. Гончаров, А. Касич [4], О. Алімов, Я. Юрик [5] та інші. Незважаючи на те, що оцінці наукової сфери присвячено чимало досліджень, однак цього виявляється недостатньо для визначення її впливу на розвиток економіки регіону.

Постановка завдання. Мета статті – аналіз наукової сфери та визначення її впливу на розвиток економіки регіону (на прикладі Донецької області).

Таблиця 1

Динаміка основних економічних показників Донецької області

Показники	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
ВРП всього, у фактичних цінах, млн. грн.	45617*	58044	128986	161021	170775
ВРП у розрахунку на одну особу, у фактичних цінах, грн.	9713*	12490	28986	36446	38907
Індекс обсягу продукції промисловості (% до попереднього року)	-	92,1	114,7	113,6	94,6
Капітальні інвестиції, млн. грн.	-	-	14993,9	26802,0	31721,9
Прямі іноземні інвестиції в економіку регіону, на початок року, млн. дол. США	259,5	529,7	1636,8	2278,2	2646,9
Експорт товарів, млн. дол. США	2957,0	8221,8	13124,9	17197,6	14127,2
Імпорт товарів, млн. дол. США	1247,5	2584,6	3076,4	4985,1	5254,2
Сальдо торгового балансу	1709,5	5637,2	10048,5	12212,5	8873
Оборот роздрібної торгівлі, млн. грн.	-	-	55012,5	69327,4	83951,1
Рівень зайнятості населення, %	57,6	58,7	58,3	59,5	60,0
Рівень зареєстрованого безробіття до населення працездатного віку, %	3,4	2,01	1,2	1,2	1,1
Середньомісячна номінальна заробітна плата, грн.	292	962	2549	3063	3496

* - у 2004р.

Джерело: розраховано автором на основі [6; 7]

Викладення основного матеріалу дослідження. Донецька область – це потужний промисловий та науковий центр країни. У 2012 р. Донецька область забезпечувала країну 17,3% реалізацією промислової продукції, 20,5% – експортом товарів, 10,8% – капітальних інвестицій [6]. Для дослідження загального стану економіки області необхідно проаналізувати основні економічні показники (табл. 1).

Дані таблиці 1 свідчать, що за останні роки відмічається збільшення валового регіонального продукту (ВРП). ВРП – це узагальнюючий показник, який характеризує рівень розвитку економіки регіону. Донецька область займає друге місце в Україні після м. Києва за обсягом ВРП. У 2012 р. ВРП Донецької області менше на 38% ВРП м. Києва. Рівень ВРП у розрахунку на одну особу в Донецькій області вище на 22%, ніж в Україні. Це свідчить про високий рівень економічного розвитку Донецької області.

Слід зазначити, що спостерігається позитивна тенденція збільшення індексу обсягу промислової продукції. Ця тенденція позитивно впливає на економічний розвиток як області, так і країни в цілому. Так, Донецька область забезпечує понад 50% загальних обсягів в Україні коксу та вуглевидобутку, більш 40% прокату чорних металів, виробництва чавуну, сталі та п'яту частину – металевих труб [6].

Наступним показником є капітальні інвестиції, які виступають головною формою реалізації стратегії економічного розвитку. За даними табл. 1 їх обсяг в 2010 р. склав 14993,9 млн. грн., що майже вдвічі більше, ніж у 2012 р. Позитивним моментом у розвитку економіки Донецької області є збільшення прямих іноземних інвестицій на 38%. Це створює умови для зростання обсягів виробництва, а також підвищення технологічного рівня області.

Русійною силою зростання економіки регіону виступає міжнародна торгівля. Дані табл.1 свідчить, що за період 2000-2012 р. експорт товарів Донецької області збільшився майже в п'ять разів. Ця тенденція свідчить про те, що вітчизняні товари є конкурентоспроможними та користуються попитом на зовнішньому ринку. Разом з цим збільшення імпорту товарів майже у чотири рази може негативно впливати на економічний розвиток області. Однак вартість експорту товарів більше імпорту, тому відмічається позитивне (активне) сальдо торгового балансу (продається товарів більше, ніж покупається). Це свідчить про зовнішньоторговельний профіцит у Донецькій області.

Показниками економічного зростання Донецької області можна вважати стабільне збільшення рівня зайнятості населення, при зниженні рівня безробітних. За період 2000-2012 рр. рівень зайнятості збільшився на 2,4%, а рівень безробіття зменшився на 2,3%. Також позитивним моментом є стійка тенденція збільшення середньомісячної заробітної плати. Варто зазначити, що заробітна плата в Донецькій області вище, ніж в Україні взагалі. У 2012 р. в країні цей показник дорівнював 3026 грн., проти 3496 грн. у Донецькій області.

Підводячи підсумок даних таблиці 1, можна зробити висновок про позитивну динаміку основних економічних показників Донецької області. Варто зазначити, що стабілізація та розвиток промислового комплексу Донецької області потребує високої інноваційної активності промислових підприємств (рис. 1).

Отже, загальна кількість інноваційно-активних підприємств у Донецькій області з 2000-2012 рр. зменшилась. Отже, за період 2000-2005 рр. спостерігається різке скорочення кількості промислових під-

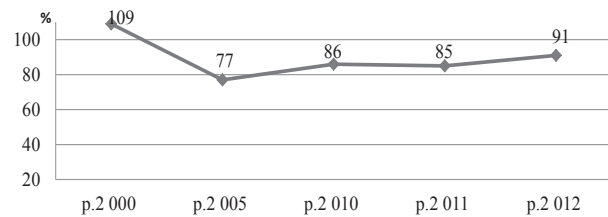

Рис. 1. Динаміка кількості інноваційно-активних промислових підприємств у Донецькій області з 2000–2012 рр., од.

Джерело: [8]

приємств, які займалися інноваційною діяльністю, на 29,4%. Однак за період 2005-2012 рр. їх кількість зросла на 15,4%. У 2012 р. найбільша кількість підприємств, які здійснювали інноваційну діяльність, були зосереджені у виробництві коксу, продуктів нафтоперероблення (57,1% загальної кількості підприємств), хімічної та нафтохімічної промисловості (24,5%), машинобудування (19,6%), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (19,3%) [8].

Тенденція впровадження інновацій на промислових підприємствах Донецької області зменшилась. Знизилась у два рази динаміка впровадження нових технологічних процесів. Так, у 2000р. було впроваджено 158 процесів, а у 2012 р. – вже 71 одиниця. Також у п'ять разів знизилась динаміка освоєння виробництвом інноваційних видів продукції. У 2000р. їх кількість становила 866 найменувань, проте 171 продукції у 2012 р. [6].

Слід зазначити, що за останні роки загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність у Донецькій області зменшився (рис. 2). Найбільше коштів на інноваційні заходи було витрачено підприємствами металургійного комплексу (40,3%) та машинобудування (33,9%) [8].

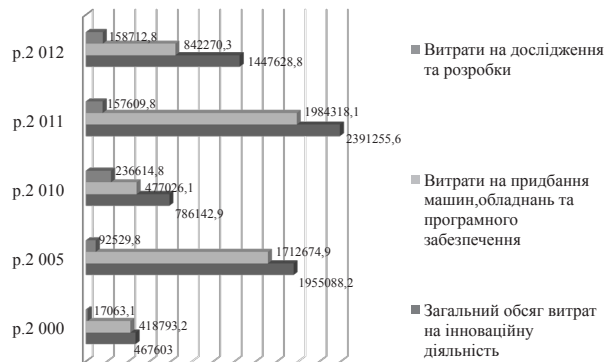

Рис. 2. Динаміка розподілу загального обсягу витрат на інноваційну діяльність у Донецькій області за період 2000–2012 рр., тис. грн.

Джерело: [8]

З рис. 2 простежується різке скорочення загального обсягу витрат на інноваційну діяльність у 2010 р. Це майже у 2,5 рази менше, ніж п'ять років тому. У 2012 р. також істотно скоротився обсяг витрат на 94%, ніж у 2011р. Разом з цим за період 2000-2012 рр. найбільший відсоток витрат на дослідження і розробки відмічалось у 2010 р. (30,1%). Питома вага витрат на придбання машин та обладнання була більше у 2000 р. (89,6%).

Як у 2000 р., так і у 2012 р. основним джерелом фінансування інноваційної діяльності в промисло-

вості є власні кошти підприємства (2000 р. – 82,5%, 2012 р. – 91,3%). За останні роки зросла питома вага фінансування інноваційних витрат за рахунок державного бюджету та становила у 2000 р. 0,03%, у 2012 р. – 1,5%. Разом з цим кредитування інноваційної діяльності за аналізований період зменшилось. Так, частка кредитів склала у 2000 р. – 3,9%, у 2012 р. – 3,7% [8].

Отже, аналіз інноваційної діяльності Донецької області свідчить про суттєве зменшення інноваційно активних промислових підприємств. Також, знизилась результативність інноваційної діяльності області. Це є наслідком зменшення фінансування загального обсягу витрат на інноваційну діяльність. Виходячи з цього, динаміка зменшення показників інноваційної діяльності може негативно впливати на конкурентоспроможність вітчизняної продукції, що, у свою чергу, негативно впливає на економічний розвиток. Низький інноваційний рівень обумовлений недостатньою взаємодією науки і виробництва. Безумовно, наукова сфера є головним джерелом інноваційного розвитку економіки суспільства. Тому доцільно проаналізувати основні показники наукової сфери Донецької області.

У 2012 р. основу наукової сфери Донецької області склали 64 організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи. Загальна чисельність працівників наукової сфери основної діяльності дорівнювало 7699 осіб. У 2012 р. Донецька область посідає четверте місце в країні за чисельністю працівників наукових організацій після м. Києва (54 тис. осіб), Харківської (21,1 тис. осіб) та Дніпропетровської (10,9 тис. осіб) областей [8]. За період 2000-2012 рр. показники потенціалу наукової сфери істотно змінились. Детальний аналіз наукової сфери Донецької області представлений у таблиці 2.

Отже, дані таблиці 2 свідчать про різке зменшення кількості наукових організацій в області. Їх кількість за аналізований період у Донецькій області зменшилась на 36,6%. Це суттєво вплинуло на частку наукових організацій області в Україні. Отже, у 2000 р. частка наукових організацій Донецької області складала 6,8% наукових установ країни (третє місце в країні), а у 2012 р. – 5,3% (п'яте місце в країні).

Разом з цим зменшилась вдвічі загальна чисельність працівників наукової сфери основної діяльності. При цьому чисельність дослідників зменшилась тільки на 26,6%. До категорії персоналу «дослідники» відносять працівників, які професійно займаються науковими дослідженнями та розробками і безпосередньо беруть участь у створенні нових знань, продуктів тощо. У 2000 р. їх частка складала 51,5%, а у 2012р. – 66,6%. Тому ця тенденція є позитивним моментом у підвищенні потенціалу розвитку наукової сфери регіону.

Щодо дослідників з науковим ступенем, то їх чисельність за аналізований період зменшилась. Ця тенденція негативно впливає на якісне кадрове забезпечення наукової сфери. Разом з цим чисельність спеціалістів в різних сферах економіки з науковими ступенями протягом досліджуваного періоду щорічно збільшувалась. Цьому сприяє збільшення закладів аспірантури та докторантури у Донецькій області. За період 2000-2012 рр. чисельність аспірантів збільшилась на 19% та чисельність докторантів – на 34% відповідно. Позитивним моментом є те, що збільшився випуск аспірантів та докторантів з захистом дисертацій. Це свідчить про певну віддачу наукових результатів у наукову сферу Донецької області, оскільки основна частина майбутніх науковців навчаються за рахунок державного бюджету.

Таблиця 2

Динаміка показників наукової сфери Донецької області за період 2000–2012 рр.

Показники	2000р	2005р	2010р	2011р	2012р
Кількість організацій, які виконують наукові та науково – технічні роботи, одиниць	101	81	65	63	64
Кадрове забезпечення наукової сфери					
Чисельність працівників основної діяльності, осіб	13575	10677	7856	8074	7699
Чисельність дослідників, осіб	6988	6788	5056	5398	5131
Чисельність дослідників – докторів наук, осіб	180	151	169	176	166
Чисельність дослідників - кандидатів наук, осіб	956	750	680	657	651
Чисельність докторів наук, зайнятих в економіці, осіб	587	686	838	892	921
Чисельність кандидатів наук, зайнятих в економіці, осіб	4142	4449	5165	5216	5487
Візд докторів наук, зайнятих в економіці, осіб	5	1	-	1	1
Візд кандидатів наук, зайнятих в економіці, осіб	11	3	4	1	2
Підготовка наукових кадрів					
Кількість закладів, що мають аспірантуру, одиниць	24	27	26	25	25
Випуск з аспірантури за рік, осіб	273	385	482	468	488
у т.ч. з захистом дисертації, осіб	56	83	127	136	126
Кількість закладів, що мають докторантуру, одиниць	9	13	15	13	13
Випуск з докторантури за рік, осіб	22	21	35	25	23
у т.ч. з захистом дисертації, осіб	2	6	14	10	13
Фінансування наукової сфери					
Загальний обсяг витрат на наукові та науково – технічні роботи, млн. грн.	111,3	264,5	547,7	506,4	476,6
Державний бюджет, млн. грн.	17,1	52,2	140,2	147,0	160,7
Питома вага аспірантів, які навчались за рахунок держбюджету, %	91,7	84,7	83,0	82,9	82,6
Питома вага докторантів, які навчались за рахунок держбюджету, %	95,9	97,2	92,5	95,8	97,3

Джерело: розраховано автором на основі [8]

Варто зазначити, що спостерігаються негативні тенденції у віковій структурі докторів наук у віці від 61 до 71 років. За 2000-2012 рр. їх частка зросла вдвічі. Переважна більшість докторів наук (50,8%) належить до групи пенсійного віку. Середній вік кандидата наук становив 52,2 року, доктора наук – 60,5 року.

Позитивним моментом у кадровому забезпеченні наукової сфери є те, що з 2000 р. спостерігається поступове зменшення кількості виїздів спеціалістів в різних сферах економіки з науковими ступенями за кордон. Так, за 12 років загальна чисельність докторів та кандидатів наук, що виїхали за кордон, становило 29 осіб.

Варто зазначити, що скорочення державного фінансування наукової сфери за останні роки може відновити еміграцію вчених в розвинені країни. Отже, за період 2010-2012 рр. у Донецькій області відмічається скорочення загального обсягу витрат на наукові та науково-технічні роботи на 13%. Також рівень витрат на проведення наукових досліджень та розробку інновацій в Донецькій області знизився. Наукоємність ВРП (валовий регіональний продукт), який дорівнює відношенню витрат на дослідження і розробки до розміру валового регіонального продукту, у 2005 р. становила 0,46%, вже у 2010 – 0,42%, 2011р. – 0,31%, 2012р. – 0,30%. Зниження наукоємності ВРП має негативний вплив на розвиток наукової сфери Донецької області.

Світовий досвід стверджує, що вплив наукового потенціалу на соціально-економічний розвиток країни значно залежить від долі ВВП на наукові дослідження. При витратах на наукову діяльність від 0,4% ВВП, наука в країні може виконувати лише соціокультурну функцію. При переході через цей рубіж вона набуває спроможності давати певні наукові результати і виконувати пізнавальну функцію в суспільстві. І лише при витратах на науку, що перевищують 0,9% ВВП, включається її економічна функція [9].

У законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» відмічається, що держава забезпечує бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону) у розмірі не менше 1,7 відсотка валового внутрішнього продукту України [10]. Але з роками обсяги фінансування наукових та науково-технічних робіт (у % до ВВП)

в Україні знижуються. За останні роки в Україні фінансування науки не досягало значення, починаючи з якого можна сподіватися на істотний вплив науки на розвиток економіки (рис. 3).

Так, з рис. 3 можна констатувати той факт, що за останні роки в Україні наука виконує тільки пізна-

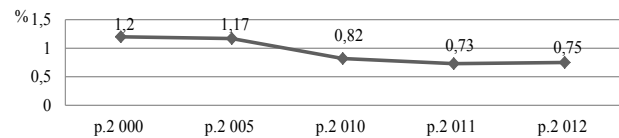

Рис. 3. Динаміка питомої ваги загального обсягу фінансування ВВП в Україні

вальну і соціокультурну функцію та не впливає позитивно на розвиток економіки країни [11].

Недостатнє фінансове забезпечення негативно вплинуло на створення нової техніки, матеріалів, рослин, порід. При цьому загальна кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт збільшилась (табл. 3).

Дані таблиці 3 свідчать про тенденцію збільшення кількості виконаних наукових робіт на 300 одиниць. Наукова діяльність у Донецькій області більш зосереджена на створенні нових технологій. Так, за аналізований період їх кількість зросла у 2,5 рази, та у 3 рази зросла кількість нових методів та теорій. При цьому майже в п'ять разів зменшилася кількість нових видів матеріалів. Однією з причин зниження результативності наукової сфери є те, що значна кількість наукових розробок не знайшли втілення в практичних проектах на підприємствах області. Тому необхідна організація взаємодії науки і виробництва для прискорення впровадження науково-дослідних розробок.

Таким чином, у науковій сфері спостерігаються негативні тенденції, що впливають на інноваційну діяльність підприємств та загрожують сталому розвитку економіки Донецької області.

Висновки з проведеного дослідження. Економіка Донецької області є конкурентоспроможною серед інших регіонів країни. Про це свідчить позитивна динаміка ВРП, індексу обсягу продукції промисловості, капітальних інвестицій, сальдо торгового балансу та інші економічні показники області. Разом з цим, знизилась інноваційна активність підприємств Донецької області, що безпосередньо може негативно впливати на економічний розвиток регіону. Головною причиною цього є зменшення кількості наукових організацій, загальної чисельності наукових працівників та обсягу фінансового забезпечення НДДКР. Ця негативна тенденція пов'язана з недотриманням встановлених законом обсягу фінансування науки у задекларованому розмірі 1,7% ВВП. Доцільно, щоб держава фінансувала те, що не буде фінансувати бізнес-середовище. Це, у першу чергу, фундаментальні розробки, які не приносять моментального прибутку. Також важливо фінансувати програми та проекти з

Таблиця 3

Динаміка кількості виконаних наукових та науково-технічних робіт у Донецькій області з 2000–2012 рр.

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт, усього:	3735	3715	4251	4242	4035
у тому числі зі створення нових видів виробів	-	459	406	387	399
з них нових видів техніки	399	341	224	154	174
роботи, в яких використано винаходи нових технологій	155	110	133	80	71
з них ресурсозберігаючих	288	780	707	759	727
нових видів матеріалів	144	247	140	150	147
нових сортів рослин, порід тварин	238	135	45	65	48
нових сортів рослин, порід тварин	9	26	15	10	6
нових методів, теорій	141	354	451	541	436

Джерело: сформовано автором на основі [8; 12]

пріоритетних напрямів інноваційного розвитку. Це стимулюватиме попит на наукові розробки з боку реального сектора економіки. Інакше вітчизняні галузі буде технологічно залежати від розвинених країн. Безумовно, необхідно підтримувати авторство вчених у процесі патентування їх винаходів, оскільки свої розробки вони віддають за безцінь іноземним партнерам. Ці умови сприятиме підвищенню результативності наукової сфери, що, у свою чергу, позитивно вплине на розвиток економіки регіону.

Результати подальшого дослідження варто спрямувати на виявлення перспектив та розробку заходів щодо підвищення потенціалу розвитку наукової сфери регіону.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Пасічник Ю.В. Фінансове забезпечення розвитку наукового потенціалу України // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України, 2011. – № 2. – С. 215–228.
2. Малицкий Б.А. Современное состояние научной сферы Украины и новая стратегическая доктрина ее развития // Наука и науковедение. – 2006. – № 2. – С. 16–32.
3. Малицкий Б.А. Состояние исследований проблем науки и использования научных знаний в Украине // Наука та наукознавство. – 2000. – № 3. – С. 3–10.
4. Гончаров Ю., Касич А. Науковий потенціал як фактор розвитку інноваційно-інвестиційної системи України // Економіка України. – 2007 – № 3. – С. 42–51.
5. Алимов О.М., Юрик Я.І. Структурно-динамічна оцінка потенціалу інноваційних та організаційно – економічних змін // Економіка промисловості – 2010. – № 1. – С. 3–14.
6. Донецька область у цифрах у 2012 році. – Донецьк: Державна служба статистики України, Головне управління статистики у Донецькій області, 2013. – 70 с.
7. Головне управління статистики у Донецькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://donetskstat.gov.ua>.
8. Наукова та інноваційна діяльність Донецької області за 2012 рік. – Донецьк: Державна служба статистики України, Головне управління статистики у Донецькій області, 2013. – 257 с.
9. Панченко І.А. Фінансування наукової діяльності як необхідна умова інноваційного розвитку держави // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 7. – С. 45–50.
10. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 № 1977-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
11. Савельєва Ю.М. Проблеми фінансового забезпечення української науки // Кримський економічний вісник. – 2012. – № 1. – С. 193–195.
12. Наукова та інноваційна діяльність Донецької області за 2010 рік. – Донецьк: Державна служба статистики України, Головне управління статистики у Донецькій області, 2011. – 185 с.

УДК 331.104(045)

Синицька О.І.
кандидат економічних наук,
докторант кафедри міжнародних економічних відносин
Хмельницького національного університету

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА: ТИПОЛОГІЗАЦІЯ, ФУНКЦІЇ ТА КРИТЕРІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

В статті розглядаються проблеми забезпечення корпоративної культури у формуванні соціально-трудових відносин, та запропоновано типологізацію, функції та критерії впливу на ефективність, сталість та конкурентоспроможність корпоративної культури.

Ключові слова: корпоративна культура, соціально-трудові відносини, ринок праці, мотивація персоналу.

Синицкая Е.И. КОРПОРАТИВНАЯ КУЛЬТУРА: ТИПОЛОГИЗАЦИЯ, ФУНКЦИИ И КРИТЕРИИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ СОЦИАЛЬНО-ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ НА РЫНКЕ ТРУДА УКРАИНЫ

В статье рассматриваются проблемы обеспечения корпоративной культуры в формировании социально-трудовых отношений, предложена типологизация, функции и критерии влияния на эффективность, устойчивость и конкурентоспособность корпоративной культуры.

Ключевые слова: корпоративная культура, социально-трудовые отношения, рынок труда, мотивация персонала

Syniyska O.I. CORPORATE CULTURE: TYPOLOGY, FUNCTIONS AND CRITERIONS FOR THE PROVISION IN FORMATION SOCIAL AND LABOR RELATIONS ON THE MARKET LABOR OF UKRAINE

The article considers the problem of corporate culture in the formation of social and labor relations, and proposed typology, functions and criteria impact on the efficiency, sustainability and competitiveness of the corporate culture.

Keywords: corporate culture, social and labor relations, labor market, staff motivation.

Постановка проблеми. Одним з таких факторів з кінця 60-х років минулого століття стає культура, що наразі завойовує домінуюче становище в людській діяльності у всіх сферах життя суспільства, знаходячи самодостатнє значення. Вона є необхідною передумовою соціальних зв'язків, комунікативно-інформаційного спілкування, гармонізації інтересів основних сил суспільства, організацій і їх громадськості. Коли головною потребою стає досягнення співпраці і корпоративного консенсусу, то саме культура виступає їх чинником.

Актуальність обраної теми дослідження обумовлена також потребою «окультурення» процесу

капіталізації українського суспільства на основі інноваційних цінностей, культурних норм і зразків поведінки сучасних ринкових стосунків, сприяючих консолідації груп інтересів основних соціальних сил, знання соціальної напруги і згладжуванню соціальної нерівності. У цьому аспекті спостерігається хвиля інтересу до корпоративної культури, про яку ще кілька років тому майже ніхто навіть не знав. Звернення до даного феномену означає прагнення деяких вітчизняних підприємців, представників топ-менеджменту і держструктур включити в свою діяльність потенціал корпоративної культури, створити